

Sam Schuijjer

De naam van deze componist was voor mij vooral verbonden met salonmuziek. Toen ik me iets meer in hem ging verdiepen bleek dat Schuijjer wel wat meer had gecomponeerd dan alleen salonmuziek. Hij heeft opera's geschreven, orkestwerken en een vioolsonate. Schuijjer, die in 1873 in Den Haag werd geboren, staat in enkele wat oudere naslagwerken vermeld als fagottist, dirigent, violist en componist. Hij werkte als orkestmusicus in verschillende orkesten en maakte bijvoorbeeld als solofagottist met de Strauss-Kapel uit Wenen onder leiding van Eduard Strauss een tournee door Europa. In Den Haag werkte hij als tweede dirigent en solorepetitor aan de Frans Opera en vervolgens als dirigent aan de opera in Gent. In 1930 werd zijn werk 'Praeludium voor orkest' bekroond door de SACEM (Société des Auteurs, Compositeurs et Editeurs de Musique), de Franse Buma, in Parijs. Uit wat krantenknipsels die ik heb gezien bleek dat het werk ook is uitgevoerd als 'Rhapsodische muziek' en wel tijdens een Kurhausconcert in Scheveningen door het Residentie Orkest onder leiding van Carl Schuricht. Bij de 'Rhapsodische muziek' stond de componist echter zelf voor het orkest. De dirigent Albert Wolff dirigeerde het werk in december 1930 (uit het hoofd) tijdens een van de 'Concerts Lamoureux' in Parijs. In december 1942 is Sam Schuijjer in Auschwitz omgebracht. Hij had een zoon die ook musicus was en als cellist een vooraanstaand solist moet zijn geweest. Deze Louis is in 1901 in Den Haag geboren en behalve bij zijn vader studeerde hij aan het Koninklijk Conservatorium en in Amsterdam bij Isaac Mossel en Bernard Zweers. Ook Louis is in de oorlog omgekomen, in juni 1943 moet hij in Sobibor zijn omgebracht.

Ik kwam op de namen van deze musici doordat ik namens het Nederlands Muziek Instituut een paar jaar geleden een klein stapeltje manuscripten en knipsels van een Haagse mevrouw in ontvangst heb mogen nemen. De kinderen van deze mevrouw hadden jaren eerder deze muziek aan de kant van de weg gevonden, klaargezet om mee te laten nemen door de vuilophaaldienst. Die jonge kinderen hadden min of meer intuïtief de muziek meegenomen en aan hun moeder gegeven. De moeder had de muziek een tijdje op zolder bewaard en was er op een gegeven moment een goede bestemming voor gaan zoeken. Zo kwam ze bij het NMI terecht. Het bleken manuscripten te zijn van Sam Schuijjer. Dat waren op geen stukken na alle composities van Schuijjer. Maar van dat grotendeels onbekende oeuvre was toch iets bewaard, onder andere 'Het lied dat moeder zong', 'Haagsch Hopje, Langzame wals' voor piano, een onvolledig klavieruittreksel van een muziekdrama in drie bedrijven 'Salomé' en schetsen voor een orkestwerk. Geen wereldschokkende muziek, maar wel een ontroerende en bijzondere aanwinst.

Leo Smit Stichting

Ik moest weer aan Sam Schuijjer denken toen ik het boekje in handen kreeg dat de Leo Smit Stichting uitgaf bij het 10-jarig bestaan. Dat boekje heet *Wat bleef was hun muziek* en Sam Schuijjer wordt genoemd in de inleiding van Pauline Micheels, net als de geportretteerde andere joodse componisten Martin Spanjaard, Daniël Belinfante, Bob Hanf, Sim Gokkes, Leo Smit, Nico Richter en Dick Kattenburg, die ook allemaal omkwamen in de Tweede Wereldoorlog. Enkele joodse componisten die in dit mooie boekje zijn geportretteerd

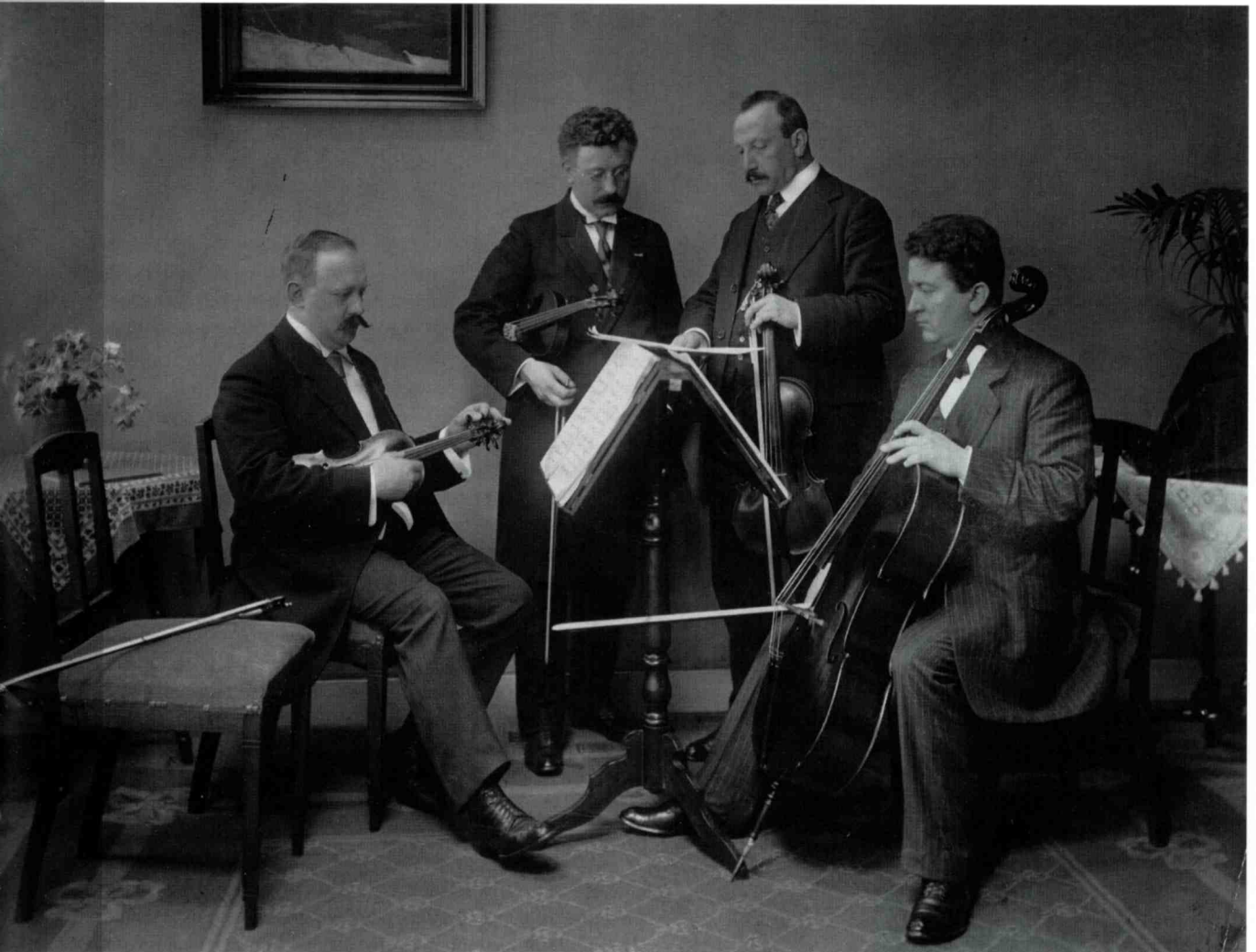

Portret van Sam Schuijjer uit de Scheveningse Koerier

overleefden de oorlog wel: Henriette Bosmans, Lex van Delden, Ignace Lilien, Rosy Wertheim en Sem Dresden. De laatste heeft het volgens mij vooral aan Henk Badings te danken dat hij de oorlog overleefde.

Nu gaf het vorige nummer van M&M al aandacht aan genoemd boekje. Maar ik wil nog wel iets zeggen over de concert-programmering van de Leo Smit Stichting in de Uilenburger Synagoge. Deze concerten munten namelijk uit door een uitzonderlijk interessante programmering. Hier treden telkens bevlogen en nieuwsgierige musici en programmeurs aan die werken studeren en uitvoeren die je nergens anders kunt horen. Er is sprake van een gezonde 'zendingsdrang' en als toehoorder hoor je 'ander' repertoire, veel muziek uit de eerste helft van de twintigste eeuw, dat aan de vergetelheid wordt ontrukkt. Met enige trots moet ik constateren dat een groot percentage van wat er wordt 'ontdekt' uit de collecties van het NMI afkomstig is, zoals bijvoorbeeld de muziek van Leo Smit, Bob Hanf, Daniël Belinfante en Rosy Wertheim. Systematisch zoeken naar Nederlandse muziek, of van andere vergeten componisten, leidt soms tot echte vondsten.

Frits Zwart

Het Amsterdamsch Strijkkwartet bestond uit leden van het Concertgebouworkest: v.l.n.r. Johan Herschleb (viool), Louis Zimmerman (viool), Herman Meerloo(altviool), Frits Gaillard (cello)
Foto: J. Kuipers. De foto is vermoedelijk gemaakt rond 1920.